WALORY TURYSTYCZNE
LIPUSZA

Lipusz moja wieś

DIABELSKI KAMIEŃ
Diabelski kamień jest to pomnik przyrody nieożywionej a dokładniej głaz narzutowy o obwodzie 7 metrów, z którym wiąże się pewna legenda. Głaz pochodzi z epoki polodowcowej, nie byłoby w tym nic dziwnego ponieważ zdaniem specjalistów takie kamienie nie są rzadkością na Kaszubach, gdyby nie pewna historia. Źródła donoszą że kamień nie znalazł się przypadkowo w tym miejscu, mieszkańcy twierdzą że postawił go diabeł, ponieważ nie zdążył go donieść do kościoła (jako miejsca wybranego) przed pianiem koguta.
Dzięki temu głaz znajduje się na terenie ścieżki dydaktycznej i możemy go podziwiać jako piękny pomnik przyrody.

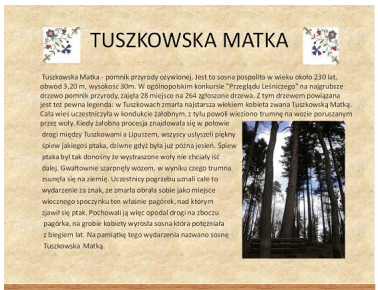
TUSZKOWSKA MATKA
Tuszkowska Matka - pomnik przyrody ożywionej. Jest to sosna pospolita w wieku około 230 lat, obwód 3,20 m, wysokość 30m. W ogólnopolskim konkursie "Przeglądu Leśniczego" na najgrubsze drzewo pomnik przyrody, zajęła 28 miejsce na 264 zgłoszone drzewa. Z tym drzewem powiązana jest też pewna legenda: w Tuszkowach zmarła najstarsza wiekiem kobieta zwana Tuszkowską Matką. Cała wieś uczestniczyła w kondukcie żałobnym, z tyłu powoli wieziono trumnę na wozie poruszanym przez woły. Kiedy żałobna procesja znajdowała się w połowie drogi między Tuszkowami a Lipuszem, wszyscy usłyszeli piękny śpiew jakiegoś ptaka, dziwnie gdyż była już późna jesień. Śpiew ptaka był tak donośny że wystraszone woły nie chciały iść dalej. Gwałtownie szarpnęły wozem, w wyniku czego trumna zsunęła się na ziemię. Uczestnicy pogrzebu umarli całe to wydarzenie za znak, że zmarła obrała sobie jako miejsce wiecznego spoczynku ten właśnie pagórek, nad którym zjawił się ptak. Pochowali ją więc opodal drogi na zboczu pagórka, na grobie kobiety wyrosła sosna która potężniała z biegiem lat. Na pamiątkę tego wydarzenia nazwano sosnę Tuszkowską Matką.

GRUPA TRZECH DĘBÓW
- "Grupa Trzech Dębów" to rosnące obok siebie trzy dęby szypułkowate o obwodzie kolejno 3,00 m, 3,20 m, 3,90 m i wysokości 25 m, 25 m, 27 m. Dęby znajdują się niedaleko Leśniczówki Płociczno. Są one pomnikami przyrody ożywionej.

ŚLADEM
LIPUSKICH
JEZIOR

SKRZYNKI DUŻE
Jezioro położone w gminie Lipusz , gdzie znajduje się strzeżone kąpielisko. Powierzchnia całkowita tego jeziora to 13,29 ha. Jest pięknym celem wieczornych spacerów.

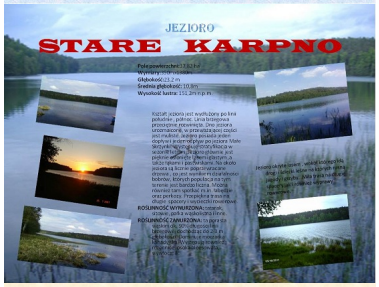
JEZIORO
STARE KARPNO

LUBISZEWO

MAŁE SKRZYKI
Pole powierzchni 4,89 ha
Głębokość: 15m
Ma niewielką głębokość oraz o bogatej szacie roślinności zanurzonej : dominuje moczarka kanadyjska rogatek, osoka aloesowata, wywłócznik grążel , grzybień. Natomiast roślinność wynurzona to m.in. trzcina i pałka wąskolistna. Linia brzegowa słabo rozwinięta. Dno jeziora słabo urozmacone , muliste. Jezioro posiada dwa dopływy Stare Karpno i Duże Skrzynki i jeden odpływ bez nazwy uchodzący do rzeki Wdy. Na jeziorze występuje liczna populacja kormoranów czarnych 30-40 sztuk (bytują okresowo 90-180 dni). Spotyka się również wydry , czaple, bociany, mewy i perkozy.

LIPUSZ i inne miejscowości -odległość
Bałachy- [~ 1 km]
Belfort - [~ 9 km]
Czarlina- [~ 17 km]
Gostomie- [~ 14 km]
Gostomko - [~ 9 km]
Grabowo - [~ 11 km]
Grazymowo- [~ 13 km]
Trzebuń [~ 13 km]
Tuszkowy [~ 7 km]
Wieprznica [~ 16 km]
Wyrówno [~ 5 km]
Korne- [~ 9 km]
Lipuska Huta- [~ 3 km]
Płocice- [~ 8 km]
Skwierawy- [~ 9 km]
Słupinko- [~ 13 km]
Śluza- [~ 12 km]
Sycowa Huta- [~ 14 km]
Sylczno- [~ 9 km]
Rybaki- [~ 15 km]
Owśnice – [~ 13 km]
Piechowice- [~ 10 km]
Lizaki- [~ 16 km]
Loryniec- [~ 14 km]
Łubiana- [~ 10 km]
Nakla – [~ 12 km]

Trasa rowerowa na terenie gminy Lipusz
TRASA JAKĄ MOŻNA SIĘ PORUSZAĆ W CZASIE WYCIECZKI-Lipusz> Konitop> Płociczno> Szklana Huta> Tuszkowy> Śluza >Żelewiec> Nowy Żelewiec> Rzepiska> Błotowo> Bielawy >Kamionka> Skwierawy> Borowiec> Lubiszewo> Papiernia> Lipusz.

Trasa rowerowa
LIPUSZ-WDZYDZE KISZEWSKIE
Ścieżka prowadzi przez bardzo ciekawe przyrodniczo, krajobrazowo i kulturowo tereny Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Na trasie można zobaczyć m.in. młyn wodny w Lipuszu, jezioro Oczko, pomniki przyrody, Muzeum Gospodarstwa Wiejskiego w Lipuszu jak i przełom rzeki Wdy.
Długość trasy:
20 km, oznakowana kolorem czerwonym na całej długości, wyposażona w 6 miejsc przystankowych i jedną zadaszoną wiatę z ławeczką.

Młyn wodny nad rzeką Wdą
Początkowo drewniany młyn pochodzący z początku XIX wieku, w późniejszym czasie został podmurowany. Młyn leży nad rzeką Wdą na Kaszubach jest poruszany siłą spadającego wodospadu (energia odzyskiwana z wody spadającej nieprzerwanie z dużych wysokości). Obecnie jest starannie zakonserwowanym zabytkiem kultury kaszubskiej.

FONTANNA
Powstała latem 2010 roku.
Fontanna znajduje się w centrum Lipusza, przy rzece Wdzie i młynie. Na około niej są miejsca siedzące. Wieczorami wokół niej świecą kolorowe światełka. Zimą zamontowana jest na niej kolorowa choinka. Bardzo cieszy się zainteresowaniem najmłodszych.

LIPUSKIE MOLO
Drewniany pomost widokowy powstał przy rzece Wdzie. Jest miłym rozwiązaniem spędzenia czasu przy rzece w centrum Lipusza, a także ułatwia przepływ kajakarzom gdyż za nim znajduje się zabytkowy młyn wodny.

Kościół pod wezwaniem Św. Michała Archaniola
Kościół parafialny pod wezwaniem św. Michała Archaniola, który został wzniesiony w stylu neogotyckim w latach 1866 -1867. Kilka elementów we wnętrzu obecnej świątyni pochodzi z poprzednich świątyń, które zostały strawione przez pożary. Najstarszym zachowanym zabytkiem jest późnobarokowa figura Matki Bożej z Dzieciątkiem wykonana z brązu z ok. 1600 r. Polichromie kościoła, obraz św. Michała Archaniola wykonał w 1924 roku artysta plastyk Leon Drapiewski.
Cmentarz przykościelny założony w XIX wieku.
Kaplica grobowa Zelewskich z około 1880 roku.
Cmentarz katolicki założony w 1922 .23 roku.

PLAC ZABAW
Plac zabaw został zrealizowany w 2010 roku. Po wschodniej stronie rzeki w centrum Libusza znajduje się plac zabaw.
Wschodnia część placu zabaw przeznacz się dla młodszych dzieci pod nadzorem rodziców.
W tej części znajduje się zamykana piaskownica, zabawki drgające, mała karuzela oraz huśtawki, wszystko otoczone zielenią. W zachodniej części placu zabaw są usytuowane
zestawy do zabaw z wieżami i zjeżdżalniami, duże huśtawki, drabinki, mostka,
pajęczyny na podłożu piaskowym.

PARK

Muzeum Gospodarstwa Wiejskiego w Lipuszu
Muzeum powstało w 2002 roku. Mieści się w kościele poewangelickim pochodzącym z 1865 roku, który już od 1945 r. nie pełni funkcji sakralnych. Obecnie w Muzeum znajduje się 170 eksponatów. Wśród nich można oglądać stare sprzęty domowe, sprzęty gospodarskie i sprzęty do prac polowych.

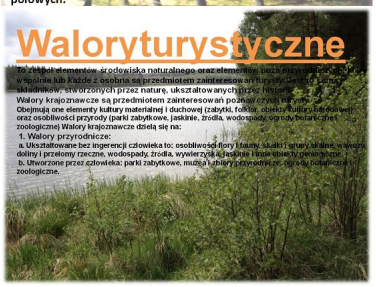
Walory turystyczne
Walory krajoznawcze są przedmiotem zainteresowań poznawczych turystów.
Obejmują one elementy kultury materialnej i duchowej (zabytki, folklor, obiekty kultu religijnego) oraz osobliwości przyrody (parki zabytkowe, jaskinie, źródła, wodospady, ogrody botaniczno-zoologiczne) Walory krajoznawcze dzielą się na:
1. Walory przyrodnicze:
a. Ukształtowane bez ingerencji człowieka to: osobliwości flory i fauny, skałki, grzyby skalne, wąwozy, doliny i przełomy rzeczne, wodospady, źródła, wywierzyska, jaskinie i inne obiekty pochodzenia
b. Utworzone przez człowieka: parki zabytkowe, muzea i obiekty przyrodnicze, ogrody botaniczno-zoologiczne.

OPRACOWAŁY
Zofia Zaborowska
Angelika Littwin
Sara Majkowska
Pod Opieką
Pani Bożeny Bodnarowicz-Sikorskiej
05/16/2011

Źródła
• Internet
• Własne wykonanie zdjęć
• Księgi rybackie
• Własne opracowanie opisów